ĢENERĀLADVOKĀTA ĪVA BOTA [*YVES BOT*]
SECINĀJUMI,
sniegti 2016. gada 23. februārī [1]

Lieta C-614/14

Kriminālprocess
pret
Atanas Ognyanov
(*Sofiyski gradski sad* (Sofijas pilsētas tiesa, Bulgārija)

lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu — LESD 267. pants — Tiesas Reglamenta 94. pants — Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu saturs un iesniedzējtiesas pienākumi — Faktisko un tiesisko apstākļu izklāsts — Valsts tiesību norma, ar ko iesniedzējtiesai ir uzlikts pienākums atteikties izskatīt lietu, pamatojoties uz to, ka tā ir izklāstījusi lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus Tiesā iesniegtajā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu — Hartas 47. un 48. pants

I – **Ievads**

1. Vai LESD 267. panta un Tiesas Reglamenta 94. panta noteikumi par lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu saturu var būt pretrunā Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – "Harta") 47. un 48. pantā paredzēto tiesību garantijai?

2. Vai iesniedzējtiesai būtu jāatsakās izskatīt pamatlietu, jo saistībā ar šo lietu iesniegtajā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu tā ir izklāstījusi tās faktiskos un tiesiskos apstākļus?

3. Šķiet, tā tas ir saskaņā ar Bulgārijas tiesībām, piemērojot Kriminālprocesa kodeksa (*Nakazatelno protsesualen kodeks*, turpmāk tekstā – "*NPK*") 29. pantu.

4. Proti, uz šī noteikuma pamata Sofijas pilsētas prokuratūra (*Sofiyska gradska prokuratura*) ir lūgusi *Sofiyski gradski sad* (Sofijas pilsētas tiesa) atteikties izskatīt lietu tāpēc, ka saistībā ar lietā C-554/14 *Ognyanov* [2] iesniegto lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, kas tiek izskatīta Tiesā, tā ir paudusi "provizorisku nostāju", konstatējot minētās lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus, pirms tikusi uzsākta tiesnešu apspriešanās par šo lietu, tādējādi tā nav izpildījusi savu objektivitātes pienākumu un turklāt ir pārkāpusi *A. Ognyanov* tiesības uz nevainīguma prezumpciju.

5. Tātad šajā lietā Tiesai ir uzdots jautājums par to, vai Savienības tiesībām ir pretrunā tāda tiesību norma kā pamatlietā aplūkotā.

1 — Oriģinālvaloda – franču.

2 — Minētajā lietā un izskatāmajā lietā iesniegtie lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecas uz vienu un to pašu strīdu, ko izskata *Sofiyski gradski sad* (Sofijas pilsētas tiesa), un attiecībā uz tiem es sniegšu secinājumus atsevišķi.

6. Nenoliegšu, ka lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu mehānisms var radīt visāda veida un dažāda līmeņa grūtības, kuras valsts tiesām dažkārt ir pat ļoti grūti atrisināt, it īpaši, ja tiek ņemtas vērā esošās atšķirības starp valsts tiesību aktiem par tiesas ierosmi, kuri turklāt ir vismazāk saskaņoti un ļoti atšķirīgi.

7. Tomēr plašā judikatūra attiecībā uz sadarbību starp valsts tiesu un Tiesu lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu jomā, kā arī daudzās tiesību normas, kas veido šo mehānismu, nerada ne mazākas šaubas par atbildi, kas ir sniedzama uz šo jautājumu.

8. *Sofiyski gradski sad* (Sofijas pilsētas tiesa), izklāstot lietā C-554/14 iesniegtajā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu šīs lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus, ir tikai ievērojusi LESD 267. pantā un Reglamenta 94. pantā paredzētos noteikumus, lai iesniegtu Tiesā lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, un šie noteikumi, ja tie ir ievēroti pareizi, nevar tikt uzskatīti par tādiem, ar ko tiek pārkāpts tiesvedības taisnīgums un lietas dalībnieku pamattiesības.

9. Tāpēc pamatlietā aplūkotā tiesību norma ir jāatceļ.

10. Pirmkārt, tāpēc, ka ar to ir apstrīdēti prejudiciālā nolēmuma tiesvedības būtiskie noteikumi, kas ir noteikti LESD 267. pantā, kā arī Tiesas judikatūrā un kas ir precizēti Reglamenta 94. pantā.

11. Otrkārt, tāpēc, ka beigu beigās ar to Bulgārijas krimināltiesām ir liegta iespēja iesniegt Tiesā lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, tādējādi tiek pārkāptas īpašās pilnvaras, kas tām ir atzītas LESD un Tiesas judikatūrā.

12. Turklāt savā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu *Sofiyski gradski sad* (Sofijas pilsētas tiesa) nepauž ne mazāko vilcināšanos par minēto Savienības tiesību tiesību normu interpretāciju.

13. Manuprāt, tā šādi rīkojas, lai mainītu Bulgārijas krimināltiesas un varbūt pat *Konstitutsionen sad* (Konstitucionālā tiesa) [3] uztveri attiecībā uz lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu un lai pierādītu tiesiskā regulējuma nesaskaņotību, kas, ja tas tiek īstenots, var atturēt ikvienu Bulgārijas krimināltiesu no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu iesniegšanas Tiesā.

14. Tā uzsver, ka lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir jauna darbība Bulgārijas krimināltiesā, ievērojot LESD pievienotā 36. protokola par pārejas noteikumiem 10. panta 1. punktā paredzētos ierobežojumus.

15. Taču, lai arī lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu Bulgārijas krimināltiesībās ir jaunievedums, to tomēr it īpaši izmanto Bulgārijas civiltiesas un administratīvās tiesas, par ko liecina salīdzinoši liels prejudiciālo jautājumu skaits, kurus ir uzdevušas šīs tiesas [4].

16. Šajā ziņā Civilprocesa kodeksa (*Grazdhanski protsesualen kodeks* [5]) VII daļas 59. nodaļā [6] ir precizētas piemērojamās procesuālās normas par lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu iesniegšanu Tiesā. Tā 630. panta 1. punktā par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu saskaņā ar Reglamenta 94. pantā paredzēto kārtību ir noteikts, ka "lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu ir jāsniedz lietas

3 — Šajā ziņā skat. Vatsov, M., "European integration through preliminary rulings? The case of the Bulgarian Constitutionnal Court", *The preliminary reference to the Court of justice of the European Union by Constitutional Courts, German Law Journal*, 16. sēj., Nr. 6, 2015.

4 — Attiecībā uz tiesību aktu un prakses pārskatu saistībā ar lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu Bulgārijā skat. Bulgārijas ziņojumu Fartunova, M., no Coutron, L., "L'obligation de renvoi préjudiciel à la Cour de justice: une obligation sanctionnée?", Brisele, *Bruylant*, 2014, 145. lpp.

5 — Turpmāk tekstā – "*GPK*". *GPK* angļu valodas versija ir pieejama *Varhoven kasatsionen sad* (Augstākā Kasācijas tiesa) tīmekļa vietnē: http://www.vks.bg/english/vksen_p04_02.htm#PART_SEVEN__Content of Request.

6 — Šīs VII daļas nosaukums ir "Īpašas civilprocesuālās normas lietās, uz kurām attiecas Eiropas Savienības tiesības (spēkā no 2007. gada 27. jūlija)". Savukārt šī 59. nodaļa attiecas uz "lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu".

faktisko apstākļu apraksts, piemērojamās valsts tiesību normas, tieša atsauce uz noteikumu vai tiesību aktu, kura interpretācija vai spēkā esamības vērtējums ir prasīti, iemesli, kuru dēļ iesniedzējtiesa uzskata, ka ir jāiesniedz lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu, lai pareizi izskatītu lietu, kā arī prejudiciālā jautājuma formulējums" [7].

17. Lai arī šajā 59. nodaļā iekļautās normas principā attiecas tikai uz civillietu tiesām, tās ir piemērojamas arī tiesvedībām, kuras ir uzsāktas administratīvajās tiesās saskaņā ar Administratīvā procesa kodeksa (*Administrativnoprotsesualen kodeks*) 144. pantu [8].

18. Prasības par lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu saturu ir noteiktas LESD 267. pantā un Reglamenta 94. pantā, kā arī Tiesas judikatūrā, ko labi zina likumdevējs un valstu tiesas, tās ir tiesisko līdzekļu kopuma sastāvdaļa kopš Bulgārijas Republikas pievienošanās Eiropas Savienībai 2007. gadā.

19. Taču, lai arī es saprotu, ka dažas krimināltiesas var saskarties ar grūtībām saistībā ar tām jauna lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu mehānisma izmantošanu, noteikumi par lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu iesniegšanu saskaņā ar LESD 267. pantu, kas ir precizēti Reglamenta 94. pantā, tomēr ir identiski neatkarīgi no tā, vai tie attiecas uz civillietām vai krimināllietām. Lai arī Reglamenta III sadaļas 3. nodaļā ir paredzēti īpaši noteikumi lietām, kas attiecas uz brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, šie noteikumi nekādā ziņā neietekmē iesniedzējtiesas pienākumus, kas tai ir saskaņā ar šī reglamenta 94. pantu.

20. Tāpēc, ņemot vērā citus elementus, kas attiecas uz tiesiskā regulējuma vai tiesu prakses noteikumiem par valsts tiesas un Tiesas sadarbību saistībā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, par iesniedzējtiesai sniedzamo atbildi nerodas nekādas šaubas.

21. Tādēļ es ierosinu Tiesai nospriest, ka LESD 267. pants un Reglamenta 94. pants, skatot tos kopsakarā ar Hartas 47. un 48. pantā paredzētajiem noteikumiem, ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem pretrunā ir tāda valsts tiesību norma kā pamatlietā aplūkotā, ar kuru iesniedzējtiesai ir uzlikts pienākums atteikties izskatīt pamatlietu, pamatojoties uz to, ka lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu tā ir izklāstījusi šīs lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus.

22. Tādējādi *Sofiyski gradski sad* (Sofijas pilsētas tiesa) nav jāpiemēro šī tiesību norma.

23. Turklāt norādīšu, ka, ņemot vērā dalībvalstu institucionālo un procesuālo autonomiju, LESD 267. pantam un Reglamenta 94. pantam pretrunā nav tas, kas pēc Tiesas sprieduma pasludināšanas iesniedzējtiesa rīko jaunu lietas dalībnieku uzklausīšanu, kā arī veic jaunus pierādījumu savākšanas pasākumus un tādējādi groza savus lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu izdarītos secinājumus.

7 — Brīvs tulkojums.

8 — Šajā pantā ir paredzēts, ka *GPK* ir piemērojams arī visiem jautājumiem, uz kuriem neattiecas skaidri paredzētas tiesību normas.

II – **Faktiskie un tiesiskie apstākļi**

24. Šajā lietā Dānijas tiesa notiesāja Bulgārijas pilsoni *A. Ognyanov* ar brīvības atņemšanu uz piecpadsmit gadiem par zādzību atbildību pastiprinošos apstākļos un slepkavību. Viņš tika turēts apcietinājumā sodu izciešanas iestādē Dānijā no 2012. gada 10. janvāra līdz 2013. gada 1. oktobrim, kad viņš saskaņā ar Strasbūrā 1983. gada 21. martā parakstīto Eiropas Konvenciju par notiesāto personu nodošanu [9] tika nodots Bulgārijas iestādēm atlikušā soda izciešanai. Pēc *A. Ognyanov* nodošanas *Sofiyski gradski sad* (Sofijas pilsētas tiesa) uzdeva Tiesai trīs prejudiciālus jautājumus par Pamatlēmuma 2008/909/TI 17. panta interpretāciju [10] (lieta C-554/14).

25. Pēc šo jautājumu uzdošanas Sofijas pilsētas prokuratūra lūdza šai tiesai atteikties izskatīt lietu, pamatojoties uz to, ka šajā lietā iesniegtā lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu 2.–4. punktā tā esot paudusi nostāju par faktiskajiem un tiesiskajiem jautājumiem, pirms tikusi uzsākta tiesnešu apspriešanās par šo lietu.

26. No lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu šajā lietā izriet, ka saskaņā ar *NPK* 29. pantu, kā to interpretē *Varhoven kasatsionen sad* (Augstākā kasācijas tiesa), tas, ka tiesa pauž provizorisku nostāju par lietas būtību pirms galīga nolēmuma pasludināšanas, esot īpašs objektivitātes trūkuma gadījums.

27. Objektivitātes trūkuma gadījumā tiesai ir jāatsakās izskatīt lietu, kas nozīmē, pirmkārt, ka tā izbeidz izskatīt lietu, otrkārt, ka šī lieta tiek nodota citiem attiecīgās tiesas tiesnešiem un, treškārt, ka jauna norīkotā tiesa atkārtoti izskata lietu.

28. Ja tiesa neatsakās izskatīt lietu, turpina to izskatīt un pasludina galīgo nolēmumu, šis nolēmums būs ar trūkumiem, jo tas tika pasludināts, pieļaujot "būtisku procedūras noteikumu pārkāpumu". Augstāka instance atcels minēto spriedumu, un lieta tiks nodota citam iztiesāšanas sastāvam jaunai izskatīšanai.

29. *Sofiyski gradski sad* (Sofijas pilsētas tiesa) precizē, ka judikatūrā "objektivitātes trūkuma" kritērijs ir interpretēts īpaši šauri. Šajā ziņā tā it īpaši norāda, ka šī pārbaude tiek veikta pēc savas ierosmes un ka pat visnenozīmīgākā norāde par lietas faktiskajiem apstākļiem vai to juridisko kvalifikāciju automātiski rada pamatu tiesai atteikties izskatīt lietu.

30. Kā piemēru tam *Sofiyski gradski sad* (Sofijas pilsētas tiesa) min piecus *Varhoven kasatsionen sad* (Augstākā kasācijas tiesa) spriedumus [11], ar kuriem tā ir atcēlusi pirmās instances tiesu pasludinātos nolēmumus objektivitātes trūkuma dēļ.

31. Visbeidzot, no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka, ja tiesnesis pauž provizorisku nostāju, viņam ne tikai ir jāatsakās no lietas izskatīšanas un/vai viņa galīgais nolēmums ir jāatceļ, bet pret viņu arī tiek ierosināta disciplinārlieta par disciplinārpārkāpumu. Saskaņā ar Ētikas kodeksa (*Kodeks za etichno povedenie*) 2.3. un 7.4. punktu tiesnesim ir aizliegts publiski izteikties par viņa izskatīšanā esošas lietas iznākumu vai attiecīgi paust provizorisku nostāju. Turklāt saskaņā ar šī kodeksa 7.3. punktu tiesnesis drīkst paust viedokli par principiāliem juridiskiem jautājumiem, tomēr atturoties atsaukties uz konkrētiem faktiskajiem apstākļiem un to juridisko kvalifikāciju.

32. Taču šajā lietā, uzdodot lietā C-554/14 prejudiciālus jautājumus, iesniedzējtiesa esot publiski un oficiāli paudusi provizorisku nostāju par konkrētiem šīs lietas faktiskajiem apstākļiem.

9 — Šī konvencija ir pieejama Eiropas Padomes tīmekļa vietnē. To ir ratificējušas 64 valstis, un tā ir stājusies spēkā 1985. gada 1. jūlijā. To nav parakstījušas tikai tādas dalībvalstis kā Horvātijas Republika un Somijas Republika.

10 — Padomes 2008. gada 27. novembra Pamatlēmums par savstarpējas atzīšanas principa piemērošanu attiecībā uz spriedumiem krimināllietās, ar kuriem piespriesti brīvības atņemšanas sodi vai ar brīvības atņemšanu saistīti pasākumi, lai tos izpildītu Eiropas Savienībā (OV L 327, 27. lpp.).

11 — Runa ir par krimināllietām Nr. 352/2008, Nr. 438/2009, Nr. 466/2009, Nr. 527/2009 un Nr. 463/2013.

III – **Prejudiciālie jautājumi**

33. Šādos apstākļos *Sofiyski gradski sad* (Sofijas pilsētas tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

1) Vai Savienības tiesības (LESD 267. panta otrā daļa, aplūkojot to kopsakarā ar Reglamenta 94. pantu, Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. un 48. pantu vai citām piemērojamām normām) tiek pārkāptas, ja tiesa, kas ir iesniegusi lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, pēc prejudiciālā nolēmuma pieņemšanas turpina izskatīt lietu un pieņem lēmumu par lietas būtību, neatsakoties izskatīt lietu? Atteikšanās izskatīt lietu pamats ir lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu tiesas paustā provizoriskā nostāja par lietas būtību (proti, konkrētus faktus uzskatot par pierādītiem un konkrētu tiesību normu par piemērojamu šiem faktiem).

Prejudiciālais jautājums ir uzdots, balstoties uz pieņēmumu, ka, konstatējot faktus un piemērojamos tiesību aktus lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu iesniegšanas nolūkā, ir tikuši ievēroti visi procesuālie noteikumi par lietas dalībnieku tiesību iesniegt pierādījumus un apsvērumus aizsardzību.

2) Ja uz pirmo prejudiciālo jautājumu tiek sniegta atbilde, ka tiesvedības turpināšana ir likumīga, vai Savienības tiesības tiek pārkāptas, ja:

   a) tiesa visu lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu konstatēto bez izmaiņām izklāsta savā galīgajā nolēmumā, attiecībā uz šiem faktiskajiem un juridiskajiem risinājumiem atsakoties vākt jaunus pierādījumus un uzklausīt lietas dalībniekus. Vai faktiski tiesai būtu jāvāc jauni pierādījumi un jāuzklausa lietas dalībnieki tikai tādos jautājumos, kas lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu nav tikuši uzskatīti par noskaidrotiem?

   b) iesniedzējtiesa turpina vākt jaunus pierādījumus un uzklausa puses visos būtiskajos jautājumos, tostarp jautājumos, par kuriem tā savu nostāju lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu jau ir paudusi, un galīgajā nolēmumā tā atkārto savu galīgo nostāju, balstoties uz visiem savāktajiem pierādījumiem un pēc visu pušu argumentu izskatīšanas gan pirms lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu, gan pēc prejudiciālā nolēmuma saņemšanas?

3) Ja uz pirmo prejudiciālo jautājumu tiek sniegta atbilde, ka tiesvedības turpināšana atbilst Savienības tiesībām, vai Savienības tiesībām atbilst tas, ka tiesa nolemj nevis turpināt tiesvedību pamatlietā, bet gan atteikties izskatīt lietu objektivitātes trūkuma dēļ, jo ar turpinātu tiesvedību tiktu pārkāptas valsts tiesības, kurās tiek nodrošināta augstāka lietas dalībnieku un tiesas spriešanas interešu aizsardzības pakāpe, – ja atteikšanās izskatīt lietu pamats ir tas, ka:

   a) iesniedzējtiesa saistībā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu pirms sava galīgā nolēmuma pieņemšanas ir paudusi provizorisku nostāju par tiesvedību, un tas ir pieļaujams saskaņā ar Savienības, taču ne ar valsts tiesībām;

   b) iesniedzējtiesai sava galīgā nostāja būtu jāformulē divos nolēmumos, nevis vienā (ja tiek pieņemts, ka lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu atspoguļo galīgu, nevis provizorisku nostāju), kas ir noteikti pieļaujams saskaņā ar Savienības, taču ne ar valsts tiesībām?"

34. Tiesai apsvērumus iesniedza Spānijas un Nīderlandes valdības, kā arī Eiropas Komisija.

35. Es tikai varu paust nožēlu, ka lietas dalībnieki pamatlietā un Bulgārijas valdība nav iesnieguši savus apsvērumus.

IV – **Mana analīze**

36. Judikatūrā un doktrīnā ir pietiekami atgādināts, ka lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir Savienības tiesu sistēmas stūrakmens, kura īstenošana ir jāveic valsts tiesai.

37. Kā savā Atzinumā 2/13 [12] ir atgādinājusi Tiesa, prejudiciālā nolēmuma tiesvedības mērķis ir, "izveidojot tiesnešu dialogu tieši starp Tiesu un dalībvalstu tiesām, [..] nodrošināt Savienības tiesību vienveidīgu interpretāciju [..], tādējādi ļaujot nodrošināt to saskanību, pilnīgu iedarbību un autonomiju, kā arī – galu galā – ar Līgumiem izveidoto tiesību īpašo raksturu" [13].

38. Sodot dalībvalsti par to, ka valsts tiesa nebija pietiekami pamatojusi savu atteikumu iesniegt lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu Tiesā, Eiropas Cilvēktiesību tiesa savā spriedumā *Dhahbi* pret Itāliju [14] saskaņā ar jau iedibināto judikatūru ir norādījusi uz šī mehānisma svarīgo nozīmi Eiropā un galīgi ir apstiprinājusi, ka lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu iesniegšana ir tik būtiska valsts tiesas kompetence, ka tā nevar īstenot to patvaļīgi, nepārkāpjot tiesības uz lietas taisnīgu izskatīšanu.

A – *Par pirmo jautājumu*

39. Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā Tiesai, vai LESD 267. pants, skatot to kopsakarā ar Reglamenta 94. pantu, kā arī Hartas 47. un 48. pantu, ir jāinterpretē tādējādi, ka tam pretrunā ir tāda valsts tiesību norma, ar kuru iesniedzējtiesai ir jāatsakās izskatīt pamatlietu tāpēc, ka savā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu tā ir izklāstījusi šīs lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus, tādējādi neizpildot savu objektivitātes pienākumu un pārkāpjot tiesības uz nevainīguma prezumpciju.

40. Kā esmu norādījis, *Sofiyski gradski sad* (Sofijas pilsētas tiesa) nepauž ne mazāko vilcināšanos saistībā ar minēto noteikumu interpretāciju. Atbilde uz šo jautājumu ir acīmredzama, ņemot vērā, pirmkārt, tiesiskā regulējuma normas un judikatūrā izstrādātās normas, ar kurām gadu desmitiem ticis veidots lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu mehānisms, un, otrkārt, Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūru.

1) Tiesiskajā regulējumā un judikatūrā paredzētās normas par lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu saturu

41. Saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru ar LESD 267. pantu ir izveidota ciešas un tiešas Tiesas un valsts tiesu sadarbības procedūra, kuras ietvaros pirmā sniedz otrajām tādus Savienības tiesību interpretācijas elementus, kas tām ir nepieciešami, lai atrisinātu tajās izskatāmās lietas [15]. To mērķis ir nodrošināt Savienības tiesību pārākumu, kā arī šo tiesību normu vienveidīgu interpretāciju visās dalībvalstīs.

12 — EU:C:2014:2454.

13 — 176. punkts un tajā minētā judikatūra.

14 — Nr. 17120/09. Šajā lietā prasītājam, Tunisijas valstspiederīgajam, Itālijas iestādes atteica ģimenes pabalstu tāpēc, ka tas bija paredzēts tikai [Itālijas] pilsoņiem un Savienības pilsoņiem. Prasītājs Itālijas tiesās apstrīdēja atšķirīgo attieksmi pret viņu un lūdza uzdot prejudiciālu jautājumu Tiesai par to, kā jāinterpretē Eiropas un Vidusjūras reģiona valstu nolīgums par asociācijas izveidi starp Eiropas Kopienu un tās dalībvalstīm, no vienas puses, un Tunisijas Republiku, no otras puses (OV 1998, L 97, 2. lpp.), ar kuru ir aizliegta diskriminācija pret Tunisijas izcelsmes darba ņēmējiem sociālajā jomā. Šis lūgums netika apmierināts, *Corte suprema di cassazione* (Kasācijas tiesa, Itālija) to noraidīja, neiesniedzot lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu. Tāpēc prasītājs cēla prasību Eiropas Cilvēktiesību tiesā. Šajā lietā pēdējai minētajai bija jānosaka, vai *Corte suprema di cassazione* (Kasācijas tiesa, Itālija) atteikums iesniegt Tiesai lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu bija pretrunā tiesībām uz lietas taisnīgu izskatīšanu. Atsaucoties uz iepriekš izskatītajās līdzīgās lietās izvirzīto argumentāciju, Eiropas Cilvēktiesību tiesa nosprieda, ka ar Romā 1950. gada 4. novembrī parakstītās Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (turpmāk tekstā – "ECPAK") 6. panta 1. punktu valsts tiesām ir uzlikts pienākums norādīt pamatojumu attiecībā uz piemērojamajām tiesībām nolēmumos, ar kuriem tās atsakās uzdot prejudiciālu jautājumu (31. punkts).

15 — Rīkojums *Abdallah* (C-144/11, EU:C:2011:565, 9. punkts un tajā minētā judikatūra), kā arī spriedums *FIRIN* (C-107/13, EU:C:2014:151, 29. punkts un tajā minētā judikatūra).

42. Dialogā starp tiesām un ievērojot to attiecīgās pilnvaras, ikviena no tām uzņemas savu atbildību. Tādējādi šī tiesu sadarbība nav "vienvirziena ceļš" [16]. Lai arī Tiesai ir jādara viss iespējamais, lai palīdzētu iesniedzējtiesai pareizi interpretēt un piemērot Savienības tiesības, tostarp piešķirot tai arvien plašākas iespējas vērsties tajā [17], savukārt arī iesniedzējtiesai ir jācenšas palīdzēt Tiesai, sniedzot tai visu informāciju un pierādījumus, kas ir vajadzīgi, lai nodrošinātu, ka tā varētu īstenot savu funkciju atbilstoši LESD 267. panta mērķim.

43. Tātad Tiesa prasa, lai lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu tiktu ietverts attiecīgo iesniedzējtiesas konstatēto faktu kopsavilkums vai vismaz faktisko apstākļu izklāsts. Tajā ir jāiekļauj arī to valsts tiesību normu saturs, kuras varētu tikt piemērotas attiecīgajā lietā, un, attiecīgā gadījumā, atbilstošā valsts judikatūra [18].

44. Visbeidzot, iesniedzējtiesai ir jāizklāsta iemesli, kas likuši tai šaubīties par konkrētu Savienības tiesību normu interpretāciju vai spēkā esamību, kā arī saikne, ko tā konstatējusi starp šīm tiesību normām un pamatlietai piemērojamajiem valsts tiesību aktiem. Šajā ziņā ir jānorāda, ka Tiesa ņem vērā strīda raksturu, lai novērtētu, vai šīs prasības ir tikušas ievērotas. Tiesa tādējādi uzskata, ka "prasības [par lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu saturu] var tikt vieglāk izpildītas, ja [šis] lūgums [..] attiecas uz labi zināmu kontekstu, ņemot vērā iepriekš iesniegtu lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu" [19]. Turpretī Tiesa izvirza lielākas prasības, kad minētais lūgums ir iesniegts saistībā ar strīdiem konkurences un publisko iepirkumu jomā, ciktāl šie pēdējie minētie attiecas uz sarežģītām faktiskām un tiesiskām situācijām [20].

45. Šīs iesniedzējtiesas pilnvaras ir pamatotas ar to, ka tā ir vienīgā, kura tieši zina strīda rašanās faktus, un ka tā vienīgā uzņemsies atbildību par lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu iesniegšanu [21].

46. Turklāt Tiesa prasa ne tikai izklāstīt faktiskos un tiesiskos apstākļus, bet arī, lai iesniedzējtiesa paskaidrotu iemeslus, kuru dēļ tā uzskata, ka atbilde uz šiem jautājumiem ir vajadzīga vai noderīga strīda atrisinājumam, ja šie iemesli acīmredzami neizriet no lietas materiāliem [22].

47. Šie elementi ir vajadzīgi, lai Tiesa varētu sniegt noderīgu un ticamu atbildi uz uzdoto jautājumu, novērtējot strīdu raksturojošo faktisko un tiesisko apstākļu kopumu. Tā tādējādi var pārliecināties, ka pieņēmums par faktiskajiem apstākļiem, uz kuriem ir balstīts prejudiciālais jautājums, faktiski attiecas uz Savienības tiesību piemērošanas jomu un ka tas arī nav hipotētisks [23]. Atgādināšu, ka Tiesas uzdevums ir nevis formulēt konsultatīvu viedokli par vispārīgiem vai hipotētiskiem jautājumiem, bet veicināt tiesu administrāciju dalībvalstīs, sniedzot lietderīgu un pareizu Savienības tiesību interpretāciju. Tādējādi Tiesai ir piešķirtas pilnvaras spriest par Savienības tiesību akta interpretāciju un spēkā esamību, balstoties tikai uz iesniedzējtiesas norādītajiem faktiem [24].

16 — Lietoju ģenerāladvokāta N. Vāla [*N. Wahl*] izteicienu viņa secinājumos lietās *Venturini* u.c. (no C-159/12 līdz C-161/12, EU:C:2013:529, 56. un nākamie punkti).

17 — Spriedums *Elchinov* (C-173/09, EU:C:2010:581, 26. punkts un tajā minētā judikatūra).

18 — Rīkojums *Debiasi* (C-560/11, EU:C:2012:802, 24. punkts un tajā minētā judikatūra), kā arī spriedums *Petru* (C-268/13, EU:C:2014:2271, 22. punkts). Skat. arī rīkojumu *Abdallah* (C-144/11, EU:C:2011:565, 10. punkts un tajā minētā judikatūra).

19 — Rīkojums *3D I* (C-107/14, EU:C:2014:2117, 12. punkts).

20 — Konkurences tiesību jomā skat. rīkojumu *Fontaine* (C-603/11, EU:C:2012:731, 15. punkts), kā arī publisko iepirkumu jomā skat. spriedumu *Azienda sanitaria locale n. 5 "Spezzino"* u.c. (C-113/13, EU:C:2014:2440, 47. un 48. punkts).

21 — Rīkojums *Debiasi* (C-613/10, EU:C:2011:266, 20. punkts), kā arī spriedums *Gauweiler* u.c. (C-62/14, EU:C:2015:400, 24. punkts).

22 — Spriedums *Foglia* (244/80, EU:C:1981:302, 17. punkts) un rīkojums *Talasca* (C-19/14, EU:C:2014:2049, 28. punkts).

23 — Piemēram skat. spriedumu *Konstantinides* (C-475/11, EU:C:2013:542, 61. punkts) un rīkojumus *Mlamali* (C-257/13, EU:C:2013:763, 32. punkts un tajā minētā judikatūra), kā arī *Szabó* (C-204/14, EU:C:2014:2220, 22. un nākamie punkti).

24 — Rīkojums *Talasca* (C-19/14, EU:C:2014:2049, 18. punkts un tajā minētā judikatūra), kā arī spriedums *Gauweiler* u.c. (C-62/14, EU:C:2015:400, 15. punkts).

48. Turklāt lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu iekļautā informācija ir būtiska dalībvalstu valdībām, kā arī citām ieinteresētajām pusēm, lai tās varētu iesniegt savus apsvērumus saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas statūtu 23. pantu [25]. Ieinteresētajām pusēm tiek darīti zināmi tikai lēmumi par prejudiciāla jautājuma uzdošanu bez valsts lietas materiāliem, kurus iesniedzējtiesa, iespējams, ir nosūtījusi Tiesai [26].

49. Jānorāda, ka Tiesa neprasa, lai pirms vēršanās Tiesā iesniedzējtiesa veiktu visus faktu konstatējumus un juridiskos vērtējumus, kas tai ir jāveic tās tiesas spriešanas uzdevuma ietvaros [27].

50. Tiesa uzskata, ka atkarībā no apstākļiem var būt noderīgi, ka pirms vēršanās tajā lietas fakti ir konstatēti un valsts tiesību problēmas ir atrisinātas. Turklāt tā ir atzinusi, ka tikai iesniedzējtiesai ir jāizlemj, kurā tiesvedības stadijā tai ir jāuzdod prejudiciāls jautājums [28], jo šeit runa ir par procesuālās ekonomijas un lietderības vērtējumu, kas atkal ir jāveic tikai iesniedzējtiesai. Tikai šī pēdējā minētā tieši zina lietas faktiskos apstākļus un pušu argumentus, tādējādi tā vislabāk var novērtēt, kurā tiesvedības stadijā tai ir vajadzīga Tiesas sniegtā Savienības tiesību interpretācija.

51. Šīs prasības attiecībā uz lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu saturu ir kodificētas Reglamenta 94. pantā, "LESD 267. pantā paredzētās sadarbības ietvaros iesniedzējtiesai tām ir jābūt zināmām un tās ir *stingri* jāievēro" [29].

52. Minētā reglamenta 94. pantā ir noteikts šādi:

"Lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu papildus Tiesai uzdoto prejudiciālo jautājumu formulējumam ietver:

a) strīda priekšmeta, kā arī faktu, kuriem ir nozīme un kurus ir konstatējusi iesniedzējtiesa, kopsavilkumu vai vismaz to faktu izklāstu, uz kuriem balstīti jautājumi;

b) to valsts tiesību normu saturu, kas varētu būt piemērojamas attiecīgajā lietā, un attiecīgā gadījumā atbilstošo valsts judikatūru;

c) to iemeslu izklāstu, kas likuši iesniedzējtiesai šaubīties par noteiktu Savienības tiesību normu interpretāciju vai spēkā esamību, kā arī saikni, ko tā konstatējusi starp šīm tiesību normām un pamatlietai piemērojamajiem valsts tiesību aktiem."

53. Kamēr šī panta a) un b) daļa attiecas uz Tiesai iesniegtās lietas faktisko un tiesisko apstākļu aprakstu, šī panta c) daļa attiecas uz lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pamatojumu *stricto sensu* [30].

54. Šīs prasības ir minētas arī Eiropas Savienības Tiesas Ieteikumos valsts tiesām saistībā ar prejudiciālās tiesvedības ierosināšanu [31]. No Ieteikumu 22. punkta attiecībā uz lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu formu un saturu izriet, ka "šim lūgumam tomēr ir jābūt pietiekami pilnīgam un tam ir jāietver visa nozīmīgā informācija, lai ļautu Tiesai, kā arī personām, kas ir tiesīgas iesniegt apsvērumus, labi saprast pamatlietas faktiskos un tiesiskos apstākļus".

25 — Spriedums *Abdallah* (C-144/11, EU:C:2011:565, 11. punkts un tajā minētā judikatūra).

26 — Rīkojums *3D I* (C-107/14, EU:C:2014:2117, 9. punkts). Skat. arī spriedumu *Pringle* (C-370/12, EU:C:2012:756, 85. punkts un tajā minētā judikatūra), kā arī rīkojumu *D'Aniello* u.c. (C-89/13, EU:C:2014:299, 17. punkts).

27 — Spriedumi *Winner Wetten* (C-409/06, EU:C:2010:503, 39. punkts) un *VEBIC* (C-439/08, EU:C:2010:739, 47. punkts).

28 — Skat. it īpaši spriedumu *Irish Creamery Milk Suppliers Association* u.c. (36/80 un 71/80, EU:C:1981:62, 6. un 7. punkts un tajos minētā judikatūra).

29 — Skat. rīkojumu *Talasca* (C-19/14, EU:C:2014:2049, 21. punkts). Mans izcēlums.

30 — Spriedums *Gullotta* un *Farmacia di Gullotta Davide & C.* (C-497/12, EU:C:2015:436, 17. punkts).

31 — OV 2012, C 338, 1. lpp.; turpmāk tekstā – "Ieteikumi".

55. Šajā 22. punktā ir atgādināts Reglamenta 94. pants par lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu saturu.

56. Šie elementi pierāda, ka, ja rastos šāda vajadzība, faktisko un tiesisko apstākļu izklāsts pamatlietā ir ne tikai viens no veidojošajiem elementiem, bet arī būtisks lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu elements un tā trūkums būtu pamats lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu acīmredzamai nepieņemamībai [32].

57. Turklāt ir jāatgādina, ka šīs procesuālās prasības ir tikušas iekļautas arī ECTK [33] 16. protokola 1. pantā saistībā ar lūgumu sniegt konsultatīvu atzinumu iesniegšanu Eiropas Cilvēktiesību tiesā. Šajā pantā valsts tiesām ir izvirzīta prasība pamatot savu lūgumu un sniegt "atbilstīgus pierādījumus par faktiskajiem un tiesiskajiem apstākļiem izskatāmajā lietā", pretējā gadījumā lūgums sniegt atzinumu varētu tikt noraidīts.

58. Minētais protokols vēl nav stājies spēkā, bet tas neliedz konstatēt, ka izveidotā konsultatīvā atzinuma mehānisma pamatā ir prejudiciālā nolēmuma tiesvedība, kas pierāda acīmredzamu prejudiciālā nolēmuma tiesvedības, kuras būtība un darbība nevar tikt apstrīdēta, atzīšanu.

59. Attiecībā uz šiem elementiem ir jākonstatē, ka *Sofiyski gradski sad* (Sofijas pilsētas tiesa), izklāstot lietā C-554/14 iesniegtajā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu šīs lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus, ir tikai ievērojusi tiesību normas, kuras ir noteicis Savienības likumdevējs un Tiesa saistībā ar LESD 267. panta īstenošanu.

60. Lai arī *Sofiyski gradski sad* (Sofijas pilsētas tiesa), šādi rīkojoties, pārkāpj *NPK* normas, tomēr ir jānorāda, ka tās rīcība pilnībā atbilst valsts tiesību aktiem, kas reglamentē [kārtību], kādā Bulgārijas civillietu un administratīvās tiesas iesniedz lūgumus sniegt prejudiciālu nolēmumu.

61. Kā esmu norādījis ievadā, *GPK* VII daļas 59. nodaļā ir precizētas visas piemērojamās tiesību normas par lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu iesniegšanu Tiesā.

62. Ar *GPK* 628.–633. pantu Bulgārijas tiesībās ir transponēti valsts tiesas iesniegtā lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu nosacījumi un sekas un, it īpaši, LESD 267. panta, kā arī Tiesas judikatūras nosacījumi.

63. *GPK* 628. un 629. pantā ir precizēti apstākļi, kādos valsts tiesai ir pilnvaras vai pienākums vērsties Tiesā, iesniedzot lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu.

64. Savukārt *GPK* 630. pantā ir noteiktas lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu saturam piemērojamās tiesību normas.

65. Šī panta 1. punktā ir plaši pārņemti Reglamenta 94. pantā, kā arī Ieteikumu 22. punktā paredzētie noteikumi, jo tajā, atgādināšu, ir precizēts, ka "lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu ir [ietverams] lietas faktisko apstākļu apraksts, piemērojamās valsts tiesību normas, tieša atsauce uz noteikumu vai tiesību aktu, kura interpretācija vai spēkā esamības vērtējums ir prasīti, iemesli, kuru dēļ iesniedzējtiesa uzskata, ka ir jāiesniedz lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu, lai pareizi izskatītu lietu, kā arī prejudiciālā jautājuma formulējums".

32 — Skat. it īpaši rīkojumu *Debiasi* (C-613/10, EU:C:2011:266), kā arī spriedumu *Gauweiler* u.c. (C-62/14, EU:C:2015:400, 25. punkts).

33 — Protokolu ir pieņēmusi Eiropas Padomes Ministru komiteja 2013. gada 10. jūlijā. Ar šo protokolu paredzētais mehānisms ļauj ECTK dalībvalstu augstākās instances tiesām vērsties Eiropas Cilvēktiesību tiesā ar lūgumu sniegt konsultatīvu atzinumu par jautājumiem attiecībā uz ECPAK garantēto tiesību un brīvību interpretāciju vai piemērošanu.

66. Atgādināšu arī, ka, lai arī *GPK* VII daļas 59. nodaļā iekļautās normas principā attiecas tikai uz civillietu tiesām, tās ir piemērojamas arī tiesvedībām, kuras ir uzsāktas administratīvajās tiesās saskaņā ar Administratīvā procesa kodeksa 144. pantu [34]. Turklāt, šķiet, ka saskaņā ar judikatūru tās ir vispārēji piemērojamas jebkurai tiesvedībai, jo šī 59. nodaļa ir valsts juridiskais pamats, lai Bulgārijas tiesas, izņemot *Konstitutsionen sad* (Konstitucionālā tiesa), iesniegtu lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu [35].

67. LESD 267. pantā un Reglamenta 94. pantā, kā arī Tiesas judikatūrā noteiktās prasības attiecībā uz lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu saturu ir tiesisko līdzekļu kopuma sastāvdaļa kopš Bulgārijas Republikas pievienošanās Savienībai 2007. gadā.

68. Tas, ka attiecīgā pamattiesvedība lietā C-554/14 attiecas uz krimināltiesību jomu, nevar pamatot, ka iesniedzējtiesai pietiekami un skaidri nav jāizklāsta šīs lietas faktiskie un tiesiskie apstākļi. Gluži pretēji, šī norma ir jāievēro ar papildu spēku, ciktāl šis strīds var tikt izšķirts, nosakot ar brīvības atņemšanu saistītus pasākumus, kas ir noteikti, pamatojoties uz Savienībā vismazāk saskaņotajiem valsts tiesību aktiem un kas attiecas uz faktiskajiem apstākļiem, kuri ir nepārprotami jāizskaidro.

69. Tāpēc, ņemot vērā šos elementus, atšķirība, kas pastāv starp normām, kuras attiecas uz lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu iesniegšanu saistībā ar tiesvedībām civillietās vai administratīvajām procedūrām un ar kurām ir transponēti ar LESD 267. pantu un Reglamenta 94. pantu paredzētie noteikumi, un attiecīgo krimināltiesvedībās piemērojamo tiesību normu nav nedz pamatota, nedz saskanīga.

70. Lai arī šajā lietā Sofijas pilsētas prokuratūra uzskata, ka *Sofiyski gradski sad* (Sofijas pilsētas tiesa), izklāstot faktiskos un tiesiskos apstākļus lietā C-554/14, ir pārkāpusi ar Hartas 47. pantu nostiprinātās tiesības uz piekļuvi objektīvai tiesai un ar tās 48. pantu garantētās tiesības uz nevainīguma prezumpciju, šīm bažām nav ne mazākā iemesla pastāvēt.

71. Iesniedzējtiesai izpildot pienākumu pamatot savu lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu un norādīt visus faktiskos un tiesiskos apstākļus, kas ir vajadzīgi, lai saprastu strīdu, nevis var tikt pārkāpts tiesvedības taisnīgums, bet gan attiecīgi nodrošināts, lai pareizi tiktu īstenoti LESD 267. pantā un Reglamenta 94. pantā paredzētie noteikumi.

72. Lietā C-554/14 vienkāršs fakts, ka *Sofiyski gradski sad* (Sofijas pilsētas tiesa) savā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu ir izklāstījusi faktiskos un tiesiskos apstākļus, nav pierādījums nedz tās objektivitātes trūkumam, kura dēļ tai būtu pienākums atteikties izskatīt lietu, nedz nevainīguma prezumpcijas principa pārkāpumam.

2) Par iesniedzējtiesas objektivitātes pienākumu

73. Gan Tiesai, gan Eiropas Cilvēktiesību tiesai savā judikatūrā ir nācies definēt jēdzienu "objektīva tiesa", kā tas ir nostiprināts attiecīgi Hartas 47. pantā un ECPAK 6. panta 1. punktā [36].

74. Turklāt tiesas neatkarību, kuras viens no aspektiem ir objektivitāte [37], Tiesa ir noteikusi kā "tiesas" definīcijas kritēriju LESD 267. panta izpratnē [38]. Tādējādi tiesneša objektivitāte ir jāuzskata par nosacījumu lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu iesniegšanai.

34 — Skat. šo secinājumu 8. zemsvītras piezīmi.

35 — Skat. Bulgārijas ziņojumu Fartunova, M., minēts iepriekš, 147. lpp.

36 — Šajā ziņā skat. pamatnostādnes par 6. pantu, kas ir pieejamas tīmekļa vietnē http://www.echr.coe.int/Documents/Guide_Art_6_FRA.pdf.

37 — Spriedums *TDC* (C-222/13, EU:C:2014:2265, 31. punkts un tajā minētā judikatūra).

38 — Spriedums *TDC* (C-222/13, EU:C:2014:2265, 27. punkts).

75. Tiek prezumēts, ka tiesa ir objektīva [39], proti, ka tai nav aizspriedumu un tā ir objektīva [40].

76. Tādējādi Eiropas Cilvēktiesību tiesa tiesas objektivitāti vērtē, ņemot vērā tās subjektīvo pieeju, kas ietver tiesneša personiskās pārliecības noteikšanu un viņa rīcības ņemšanu vērā, it īpaši, ja ir pierādījumi viņa personiskajiem aizspriedumiem vai pieņēmumiem lietā, kurā viņš ir apliecinājis savu naidīgumu [41].

77. Turklāt saistībā ar objektīvāku pieeju objektīva tiesa ir tiesa, kurai lietas risinājumā ir tikai viena interese, proti, strikta tiesību normu piemērošana [42]. Tādējādi neatkarīgi no tiesneša personiskās rīcības objektivitāte ietver to, ka tiesu neietekmē nekāds ārējs faktors un ka tā ir neitrāla attiecībā uz interesēm, kuras tā izskata [43].

78. Lai novērstu jebkādas leģitīmas attiecīgo personu šaubas un lai pasargātu paļāvības sajūtu, kuru var radīt objektivitāte (saskaņā ar izteicienu "justice must not only be done, it must also be seen to be done" [44]), objektivitātes prasība tātad liek pieņemt normas it īpaši attiecībā uz tiesas sastāvu, tās iecelšanu, amata pilnvaru laiku, kā arī tās locekļu atturēšanās iemesliem, noraidījumu un atstādināšanu no amata [45].

79. Šajā lietā iespējamais Hartas 47. pantā paredzēto tiesību pārkāpums izriet nevis no tiesību aktos paredzētajiem noteikumiem, bet no iesniedzējtiesas rīcības.

80. Sofijas pilsētas prokuratūra uzskata, ka pietiek ar to, ka lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu ir minēti attiecīgie apstākļi, lai apšaubītu *Sofiyski gradski sad* (Sofijas pilsētas tiesa), kurai vēlāk būs jāatrisina strīds, objektivitāti.

81. Izklāstot faktiskos un tiesiskos apstākļus lietā C-554/14 iesniegtajā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu, tā esot paudusi "provizorisku nostāju", pirms tikusi uzsākta tiesnešu apspriešanās par šo lietu. Saskaņā ar *NPK* 29. pantu tas esot īpašs "objektivitātes trūkuma" gadījums, kura dēļ iesniedzējtiesai esot jāatsakās izskatīt lietu. Tādējādi no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu šajā lietā izriet, ka pat visniecīgākā tiesas veiktā norāde uz lietas faktiskajiem apstākļiem vai to juridisko kvalifikāciju attiecas uz šo pantu un liek tai atteikties izskatīt lietu.

82. Šajā lietā šīm bažām nav nekāda pamata.

83. No Eiropas Cilvēktiesību tiesas pastāvīgās judikatūras izriet, ka vienkāršs apstāklis, ka tiesnesis ir pieņēmis nolēmumus pirms tiesvedības, pats par sevi nevar pamatot vērtējumus par viņa objektivitāti. Svarīga nozīme ir viņa pieņemto pasākumu apjomam [46]. Taču, lai arī lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu iesniegšana Tiesā ir tiesas nolēmums, tomēr saistībā ar to sniegtais faktisko un tiesisko apstākļu izklāsts lietā ir tikai vienkāršs iesniedzējtiesas konstatējums, turklāt tā neveic nekādu juridisko kvalifikāciju atšķirībā no judikatūras, kas ir minēta šajā lietā iesniegtā lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu 8. punktā.

39 — ECT 1981. gada 23. jūnija spriedums lietā *Le Compte, Van Leuven* un *De Meyere* pret Beļģiju, A sērija, Nr. 43, 58. punkts.

40 — ECT spriedums lietā *Wettstein* pret Šveici, Nr. 33958/96, ECT 2000-XII, 43. punkts, un spriedums lietā *Micallef* pret Maltu, Nr. 17056/06, ECT 2009, 93. punkts.

41 — ECT spriedums lietā *Buscemi* pret Itāliju, Nr. 29569/95, ECT 1999-VI, 67. un 68. punkts.

42 — Spriedums *TDC* (C-222/13, EU:C:2014:2265, 31. punkts un tajā minētā judikatūra).

43 — Spriedums *TDC* (C-222/13, EU:C:2014:2265, 32. punkts un tajā minētā judikatūra).

44 — Tiesiskums ir ne tikai jānodrošina, bet arī ir jāpanāk tā īstenošana un atklātums.

45 — Spriedums *TDC* (C-222/13, EU:C:2014:2265, 32. punkts un tajā minētā judikatūra). Skat. arī ECT spriedumu lietā *Micallef* pret Maltu, minēts iepriekš, 98. un 99. punkts.

46 — ECT spriedums lietā *Morel* pret Franciju, Nr. 34130/96, ECT 2000-VI, 45. punkts.

84. Jākonstatē, ka lietā C-554/14 iesniegtā lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu 2. punkts attiecas uz "lietas faktiskajiem apstākļiem", 3. punkts – "materiālajām tiesībām, kas ir piemērojamas jautājumiem, uz kuriem neattiecas lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu, bet kas pamato nepieciešamību iesniegt Tiesai šo lūgumu" un 4. punkts attiecas uz "materiālajām tiesībām, kas ir piemērojamas tiesību problēmu atrisināšanā attiecīgajā pamatlietā".

85. Taču, rūpīgi izvērtējot šos punktus, nevienā no tiem nav konstatējams kāds iesniedzējtiesas aizspriedums vai personisks pieņēmums.

86. Gluži pretēji, šī izklāsta detaļas liecina par padziļinātām lietas materiālu zināšanām, kas, manuprāt, nevar pamatot aizdomas par šīs tiesas objektivitātes trūkumu. Pat ja tā iepriekš būtu veikusi pieejamās informācijas sākotnēju vērtējumu, Eiropas Cilvēktiesību tiesa ir vairākkārt nospriedusi, ka šāds vērtējums nevar tikt uzskatīts par tādu, kas iepriekš nosaka galīgo vērtējumu [47].

87. Tāpēc, ņemot vērā šos elementus, neviens no tiem neļauj apgalvot, ka *Sofiyski gradski sad* (Sofijas pilsētas tiesa), izklāstot lietā C-554/14 iesniegtajā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu faktiskos un tiesiskos apstākļus, nav izpildījusi savu objektivitātes pienākumu, kā tas ir prasīts Hartas 47. pantā.

3) Par tiesību uz nevainīguma prezumpciju ievērošanu

88. Atkārtošu vēlreiz, ka iespējamais ar Hartas 48. pantu garantēto tiesību pārkāpums izriet nevis no tiesību aktos paredzētajiem noteikumiem, bet no iesniedzējtiesas rīcības.

89. Tātad ir jānoskaidro, vai lietā C-554/14 sniegtajā faktisko un tiesisko apstākļu izklāstā iesniedzējtiesas pamatojums liek uzskatīt, ka tā uzskata attiecīgo personu par vainīgu pārkāpumā, lai arī tās vaina pārkāpuma izdarīšanā nav tikusi pierādīta [48]. Nav šaubu, ka, ja iesniedzējtiesa priekšlaicīgi paustu šādu viedokli, tā neievērotu nevainīguma prezumpciju [49].

90. Taču šajā lietā jautājums par to nerodas.

91. Jebkura apsūdzētā tiesības uz nevainīguma prezumpciju nevar tikt attiecinātas uz personu, kas ir tikusi atzīta par vainīgu attiecīgajā pārkāpumā [50], kā tas ir *A. Ognyanov* gadījumā [51].

92. Katrā ziņā nedrīkst neņemt vērā, ka lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir iesniegts tikai ar mērķi saņemt pareizu Savienības tiesību interpretāciju un tas, vai saskaņā ar šo interpretāciju attiecīgā persona ir jāatzīst par nevainīgu vai vainīgu attiecīgajos nodarījumos, var izrietēt vienīgi no šīs tiesas konkrēta un personiska novērtējuma.

93. Ņemot vērā šos apsvērumus, es uzskatu, ka vienkāršs apstāklis, ka *Sofiyski gradski sad* (Sofijas pilsētas tiesa) savā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu lietā C-554/14 ir izklāstījusi faktiskos un tiesiskos apstākļus, nav nedz pierādījums tās objektivitātes trūkumam, kura dēļ tai būtu jāatsakās izskatīt šo lietu, nedz nevainīguma prezumpcijas principa pārkāpumam.

47 — Turpat.

48 — Skat. it īpaši ECT spriedumu lietā *Nerattini* pret Grieķiju, Nr. 43529/07, 23. punkts.

49 — Skat. it īpaši ECT spriedumus lietās *Garycki* pret Poliju, Nr. 14348/02, 66. punkts, un *Nestak* pret Slovākiju, Nr. 65559/01, 88. punkts.

50 — ECT spriedums lietā *Phillips* pret Apvienoto Karalisti, Nr. 41087/98, ECT 2001-VII, 35. punkts.

51 — Atgādināšu, ka *A. Ognyanov* jau ir notiesāts ar brīvības atņemšanas sodu pēc tam, kad Dānijas tiesu iestādes ar pasludinātu spriedumu viņu atzina par vainīgu.

94. Tādējādi, ja LESD 267. pantā un Reglamenta 94. pantā paredzētie noteikumi par lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu iesniegšanu ir piemēroti pareizi, iesniedzējtiesai to ievērošanas dēļ nevar tikt pārmesta nedz attiecīgi Hartas 47. un 48. pantā nostiprināto objektivitātes prasību neievērošana, nedz arī tiesību uz nevainīguma prezumpciju pārkāpums.

95. Šajā analīzes posmā ir jākonstatē, ka attiecīgā valsts tiesību norma, kā to interpretē *Varhoven kasatsionen sad* (Augstākā kasācijas tiesa), var ne tikai atturēt Bulgārijas krimināltiesu uzdot prejudiciālu jautājumu, bet tādējādi arī ietekmēt tās pilnvaras, kas tai ir atzītas LESD 267. pantā un Tiesas judikatūrā.

96. Piemērojot šo tiesību normu, tai ne tikai ir jāatsakās izskatīt lietu, bet tiesnesim var tikt piemērots disciplinārsods, jo savā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu, kas ir iesniegts saskaņā ar LESD 267. panta un Reglamenta 94. panta noteikumiem, tiesa izklāsta lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus.

97. Tādējādi tiek sasniegts absurds un paradoksāls rezultāts, ka tiesa, kas saskaņā ar Savienības tiesībām iesniedz lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, atbilstoši valsts tiesību aktiem tiktu uzskatīta par tādu, kas pārkāpj pusēm piešķirtās pamatgarantijas.

98. Acīmredzami, ka šāda tiesību norma nav saderīga ar Savienības tiesībās paredzētajām prasībām, jo tā mazina Savienības tiesību efektivitāti tādējādi, ka tā attur Bulgārijas krimināltiesu no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu iesniegšanas.

99. Tomēr, pirmkārt, spriedumā *Elchinov* [52] attiecībā uz *Administrativen sad Sofia-grad* (Sofijas pilsētas Administratīvā tiesa) iesniegto lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu Tiesa ir atgādinājusi, ka valsts tiesām ir jābūt plašākām pilnvarām, lai piemērotu Savienības tiesības, jo ar LESD 267. pantu valsts tiesām ir piešķirtas visplašākās iespējas vērsties Tiesā, ja tās uzskata, ka lietā, kuru tās izskata, rodas jautājumi par Savienības tiesību normu, kas nepieciešamas to izskatīšanā esošā strīda atrisināšanai, interpretāciju vai to spēkā esamības vērtējumu [53].

100. Tiesa ir uzskatījusi, ka nevienai valsts procesuālai normai nav jākavē valsts tiesas vērsties Tiesā, turklāt atgādinot, ka iespēja uzdot prejudiciālu jautājumu ir īpašas pilnvaras, kuras šīm tiesām, kas pieņem nolēmumu pirmajā instancē, ir jāvar izmantot visās tiesvedības stadijās [54].

101. Otrkārt, atgādināšu, ka spriedumā *Dhahbi* pret Itāliju Eiropas Cilvēktiesību tiesa ir nospriedusi, ka tad, kad pastāv prejudiciāla nolēmuma mehānisms, valsts tiesas atteikums uzdot prejudiciālu jautājumu konkrētos apstākļos var nelabvēlīgi ietekmēt procesa taisnīgu norisi un veicināt ECPAK 6. panta 1. punktā nostiprināto tiesību uz lietas taisnīgu izskatīšanu pārkāpumu. Šajā gadījumā tāds bija šīs tiesas secinājums – tā konstatēja, ka valsts tiesa pilnībā patvaļīgi un bez jebkāda pamatojuma bija atteikusies iesniegt Tiesai lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu.

102. Tas, ka valsts tiesnesim būtu jāatsakās iesniegt lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu tāpēc, ka viņam ne tikai būs jāatsakās izskatīt lietu, bet viņam arī tiks noteikts disciplinārsods, jo viņš izklāsta lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus, noteikti būtu ECPAK 6. panta pārkāpums.

103. Ņemot vērā šos elementus, nav nekādu šaubu, ka Savienības tiesībām un, it īpaši, LESD 267. pantam un Reglamenta 94. pantam pretrunā ir tāda valsts tiesību norma kā pamatlietā aplūkotā, kas, ja tā būtu saglabājama, varētu ļoti būtiski ietekmēt lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu mehānismu un līdz ar to izveidoto sadarbību starp Tiesu un valstu tiesām un iedragātu Savienības tiesību pārākumu.

52 — C-173/09, EU:C:2010:581.

53 — 26. punkts un tajā minētā judikatūra.

54 — Spriedums *Elchinov* (C-173/09, EU:C:2010:581, 25. un 26. punkts un tajos minētā judikatūra).

104. Tādēļ es ierosinu Tiesai nospriest, ka LESD 267. pants un Reglamenta 94. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem pretrunā ir aplūkotā valsts tiesību norma, ar kuru iesniedzējtiesai ir uzlikts pienākums atteikties izskatīt lietu tāpēc, ka lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu tā ir izklāstījusi šīs lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus.

B – *Par otro jautājumu*

105. Ar otro jautājumu *Sofiyski gradski sad* (Sofijas pilsētas tiesa) būtībā vaicā Tiesai, vai LESD 267. pantam un Reglamenta 94. pantam pretrunā ir tas, ka iesniedzējtiesa pēc Tiesas sprieduma pasludināšanas rīko jaunu lietas dalībnieku uzklausīšanu, kā arī veic pierādījumu savākšanas pasākumus un tādējādi groza savā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu izdarītos secinājumus.

106. Vispirms saskaņā ar pastāvīgo judikatūru tikai valsts tiesai ir jālemj, kurā tiesvedības stadijā tai ir jāuzdod prejudiciāls jautājums Tiesai [55].

107. Lai arī Tiesa uzskata, ka, pat ja, ņemot vērā lietas apstākļus, vēršoties Tiesā, ir lietderīgi apskatīt vienīgi valsts tiesību problēmas [56], tā tomēr atzīst, ka valsts tiesai ir brīva izvēle izmantot šo iespēju jebkurā tiesvedības brīdī, kuru tā uzskata par atbilstošu [57]. Tās lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu iesniegšanas brīža izvēle ir atkarīga no procesuālās ekonomijas un lietderīguma apsvērumiem, kas ir jāizvērtē tikai [valsts tiesai] pašai, jo tikai tai tieši ir zināmi lietas faktiskie apstākļi un pušu argumenti.

108. Neskarot šo judikatūru, nav nevienas Savienības tiesību normas, ar kuru iesniedzējtiesai pēc prejudiciāla jautājuma uzdošanas tajā iesniegtās lietas izskatīšanas gaitā būtu aizliegts mainīt savu vērtējumu attiecībā uz lietas faktiskajiem un tiesiskajiem apstākļiem.

109. Šī prerogatīva faktiski ir saistīta ar dalībvalstu procesuālo un iestāžu autonomiju, un Tiesai tāpēc nav kompetences spriest par valsts procesuālo normu konkrētu piemērošanu.

110. Saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru tikai iesniedzējtiesai ir jāvērtē valsts tiesību normu piemērošanas tvērums un to piemērošanas veids. Tādējādi pēc Tiesas sprieduma pasludināšanas tai ir jāturpina pamatlietas izskatīšana atbilstoši valsts noteikumiem par tiesu darba organizāciju un procedūru un ievērojot pušu pamattiesības.

111. Šajā tiesvedības stadijā tās vienīgais pienākums ir nodrošināt Tiesas sniegtās Savienības tiesību interpretācijas pilnīgu iedarbību. Atbildes, kuras Tiesa ir sniegusi iesniedzējtiesai, ir jāuzskata par noteicošu un obligātu Savienības tiesību interpretāciju, jo saskaņā ar LESD 267. pantu tās uzdevums nav sniegt konsultatīvu atzinumu [58].

112. Ņemot vērā šos elementus, iesniedzējtiesai ir jāatbild, ka LESD 267. pantam un Reglamenta 94. pantam pretrunā nav tas, ka iesniedzējtiesa pēc Tiesas sprieduma pasludināšanas rīko pušu uzklausīšanu no jauna, kā arī veic pierādījumu savākšanas pasākumus un tādējādi groza savā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu izdarītos secinājumus, ja vien tā nodrošina Tiesas sniegtās Savienības tiesību interpretācijas pilnīgu iedarbību.

55 — Skat. it īpaši spriedumus *Irish Creamery Milk Suppliers Association* u.c. (36/80 un 71/80, EU:C:1981:62, 7. punkts), kā arī *Sibilio* (C-157/11, EU:C:2012:148, 31. punkts un tajā minētā judikatūra).

56 — Spriedums *Melki* un *Abdeli* (C-188/10 un C-189/10, EU:C:2010:363, 41. punkts un tajā minētā judikatūra).

57 — Spriedums *Elchinov* (C-173/09, EU:C:2010:581, 26. punkts un tajā minētā judikatūra).

58 — Skat. it īpaši spriedumu *Kleinwort Benson* (C-346/93, EU:C:1995:85, 24. punkts).

C – *Par trešo jautājumu*

113. Gadījumā, ja Tiesa nospriestu, ka LESD 267. pantam un Reglamenta 94. pantam ir pretrunā tāda valsts tiesību norma kā šeit aplūkotā, iesniedzējtiesa ar trešo jautājumu būtībā vēlas noskaidrot, vai Savienības tiesībām pretrunā ir tas, ka, piemērojot attiecīgo valsts tiesību normu, tā izvēlas atteikties izskatīt lietu, pamatojoties uz to, ka šī norma nodrošinot pušu pamattiesību aizsardzības visaugstāko līmeni.

114. Citiem vārdiem, vai Savienības tiesībām ir pretrunā tas, ka iesniedzējtiesa piemēro valsts tiesību normu, kas tomēr ir tikusi atzīta par nesaderīgu ar Savienības tiesībām?

115. Par atbildi uz šo jautājumu nav nekādu šaubu. Iesniedzējtiesas pienākums ir nepiemērot šādu normu.

116. Saskaņā ar LESD 280. pantu "Tiesas spriedumus izpilda [..]". Turklāt *GPK* 633. pantā skaidri ir noteikts šis princips.

117. Tādējādi no Tiesas pastāvīgās judikatūras izriet, ka Tiesas sniegtais prejudiciālais nolēmums ir saistošs valsts tiesai attiecībā uz konkrēto Savienības tiesību normu interpretāciju, lai panāktu risinājumu pamatlietā [59]. Kā esmu norādījis šo secinājumu 111. punktā, Tiesa saistībā ar LESD 267. pantu nesniedz konsultatīvu atzinumu.

118. Ja Tiesai būtu jāatzīst, ka LESD 267. pantam, kas ir tieši piemērojama tiesību norma, ir pretrunā tāda valsts tiesību norma kā šeit aplūkotā, valsts tiesas pienākums būtu nepiemērot šo valsts tiesību normu, lai nodrošinātu Savienības tiesību pārākumu, efektivitāti un vienotību [60].

V – **Secinājumi**

119. Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, es ierosinu Tiesai uz *Sofiyski gradski sad* (Sofijas pilsētas tiesa) uzdotajiem jautājumiem atbildēt šādi:

1) LESD 267. pants un Tiesas Reglamenta 94. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem pretrunā ir pamatlietā aplūkotā valsts tiesību norma, ar kuru iesniedzējtiesai ir uzlikts pienākums atteikties izskatīt lietu tāpēc, ka Tiesai iesniegtajā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu tā ir izklāstījusi šīs lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus saskaņā ar šajās normās noteikto kārtību.

Iesniedzējtiesai saskaņā ar LESD 280. pantā noteikto principu ir pienākums nepiemērot attiecīgo valsts tiesību normu;

2) LESD 267. pants un Tiesas Reglamenta 94. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem pretrunā nav tas, ka iesniedzējtiesa, ņemot vērā dalībvalstu procesuālo un iestāžu autonomiju, pēc Tiesas sprieduma pasludināšanas rīko pušu uzklausīšanu no jauna, kā arī veic pierādījumu savākšanas pasākumus un tādējādi groza savā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu izdarītos secinājumus, ja vien tā nodrošina Tiesas sniegtās Savienības tiesību interpretācijas pilnīgu iedarbību.

59 — Spriedums *Elchinov* (C-173/09, EU:C:2010:581, 29. un 30. punkts un tajos minētā judikatūra).

60 — Spriedumi *Melki* un *Abdeli* (C-188/10 un C-189/10, EU:C:2010:363, 43. punkts un tajā minētā judikatūra), kā arī *Elchinov* (C-173/09, EU:C:2010:581, 31. punkts un tajā minētā judikatūra).